

Sygn. akt IV KK 160/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie A. P. skazanego z art. 178a §4 k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 24 kwietnia 2019 r., bez
udziału stron, na podstawie art. 535§3 k.p.k., kasacji wniesionej przez obrońcę
skazanego A. P. od wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 18 października 2018 r.,
sygn. akt II Ka [...], utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w N. z dnia
17 maja 2018 r., sygn. akt VIII K [...],

p o s t a n o w i ł :

**oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną, zwalniając
skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

A. P. został oskarżony o to, że w dniu 16 marca 2018 r., w K., rejonu m.,
prowadził w ruchu lądowym, tj. na ulicy T., pojazd mechaniczny - samochód marki
F. o nr rej [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonym stężeniu
alkoholu w wydychanym powietrzu wg. badania 0,64 mg/l i wg. II badania 0,63 mg,
będąc uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego N. –
VIII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w M. z dnia 30 grudnia 2013 r.
o sygn. akt VIII K [...] za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości
oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych
orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, tj. o przestępstwo
z art. 178 a § 4 k.k.

Sąd Rejonowy w N., VIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w M.
Wyrokiem z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt VIII K [...] uznał oskarżonego A. P.

za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przyjmując, że dopuścił się go około godziny 0:30, co stanowiło przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. i za to na mocy przepisu art. 178a § 4 k.k. wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności i na mocy art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, a na mocy art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz pomocy Postpenitencjarnej oraz zwolnił od ponoszenia kosztów i opłat na rzecz Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego, który wyrokowi temu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego – art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. poprzez przypisanie A. P. odpowiedzialności za czyn, którego nie popełnił; art. 6 § 1 i § 2 k.k. przez orzeczenie, że A. P. dopuścił się czynu zabronionego opisanego w wymienionych na wstępie przepisach jako występki, podczas gdy opis czynu przyjęty w komparycji zaskarżonego wyroku za podstawę skazania A. P., a opis czynu zarzucanego aktem oskarżenia nie są tymi samymi czynami, w szczególności w przedmiocie określenia zarzucanego oskarżonemu czynu, wskazania czasu działania i miejsca działania, jakiego oskarżony miał się dopuścić ;
2. obrazę przepisów postępowania karnego – art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 14 § 1 i § 2 k.p.k. poprzez oparcie ustaleń faktycznych i orzeczenie o winie oskarżonego i karze jedynie na podstawie powołanych w akcie oskarżenia: notatki urzędowej, powołanego dwukrotnie protokołu badania stanu trzeźwości oskarżonego oparcie ustaleń faktycznych na okolicznościach nieujawnionych w toku rozprawy głównej i przyjęcie przez Sąd Rejonowy roli oskarżyciela poprzez „poprawienie” przez Sąd Rejonowy w toku orzekania, z nie ujawnionych przez Sąd Orzekający powodów treści zasadniczych dowodów mających wspierać tezę oskarżenia zawierających daty badania i wyniki badania A. P. na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu; oparcie ustaleń faktycznych jedynie na tych okolicznościach, które przemawiałyby na niekorzyść oskarżonego z pominięciem

dowodów i okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, przeciwstawienie zeznaniom żony oskarżonego E. P. (nazwanej w skarżonym wyroku E. P.) , protokołów badania stanu trzeźwości, które to dowody (zeznania żony oskarżonego i protokoły badania stanu trzeźwości) nie dotyczą tych samych okoliczności,

3. błędy w ustaleniach faktycznych przyjęte za podstawę orzeczenia, które miały istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, w szczególności przez przyjęcie, że A. P. kierował samochodem osobowym, po drodze publicznej ul. T. w K. znajdując się w stanie nietrzeźwości przez przyjęcie, że zeznania w sprawie złożyła E. P.;
4. rażąco wysokiej kary – kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec A. P. w sytuacji osobistej i materialnej rodziny A. P. i E. P. i środka karnego dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, wysokiej kwoty 10.000 zł, na Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz pomocy Postpenitencjarnej, gdy stan majątkowy, niskie , niestale dochody nie pozwalają na uiszczenie tak wysokiej kwoty domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienie A. P. od postawionego zarzutu ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu ze względu na to, że koniecznym byłoby przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Okręgowy w N., który wyrokiem z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt II Ka [...] zaskarżony wyrok utrzymał w mocy zwalniając oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył kasacją obrońca skazanego, formułując pod adresem tego rozstrzygnięcia następujące zarzuty:

1. rażące naruszenia prawa procesowego, które miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, art. 458 § 1 k.p.k. w związku z art. 2 § 2 k.p.k., z art. 4 k.p.k., z art. 7 k.p.k., 385 § 1a k.p.k. polegające na nie rozpoznaniu, nie rozważeniu zarzutów podniesionych w apelacji A. P. wniesionej od wyroku Sądu Rejonowego w N. z dnia 17 maja 2018r., sygn. akt: VIII K [...], lecz oparcie rozstrzygnięcia na nieprawdziwych, dowolnych ustaleniach faktycznych,

na dowolnej ocenie dowodów, które zostały przeprowadzone, lecz bez przeprowadzenia wszystkich dowodów, z przyjęciem jedynie okoliczności mających przemawiać na niekorzyść A. P., utrzymanie w mocy wyroku Sądu Rejonowego w N. VIII Zamiejscowy Wydział Karny z dnia 17 maja 2018r, sygn. akt: VIII K [...] bez dokonania przez Sąd Okręgowy własnych, ani prawdziwych ustaleń faktycznych i nie uwzględnienie wszystkich dowodów, przy jednostronnym przyjęciu jedynie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku z rażącym naruszeniem przepisów art. 4, art. 7 k.p.k. oraz przepisu art. 410 k.p.k. i bez swobodnej oceny wszystkich przeprowadzonych dowodów, bez rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych, jakie miałyby podstawy we wszystkich dowodach, gdyby zostały przeprowadzone, bez rozważenia całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, dowolne przez Sąd Okręgowy przyjęcie, że wszystkie dowody zostały przeprowadzone na rozprawie, podczas gdy nie zostały ujawnione na rozprawie wszystkie wyniki badań Oskarżonego na zawartość alkoholu, nie została ujawniona na rozprawie powołana w uzasadnienie wyroku Sądu II Instancji notatka, z której wynikać by miało, że funkcjonariusze z Komisariatu Policji w K. pełnili służbę od dnia 15 marca 2018 r., godzina 22.00 do dnia 16 marca 2018 r. godzina 6.00 i z powołaniem na przytoczone twierdzenia przyjęcie, że A. P. zatrzymany miał być dnia 16 marca 2018 r. o godzinie 0.30 i przyjęcie, że dowody oskarżenia są prawdziwe, obiektywne, lecz to oskarżony A. P. pomylił się zeznając, że opuścił dom w dniu 16 marca 2018 r., a E. P. miała dać mężowi fałszywe alibi i przyjęcie za podstawę wyroku wyników badań na zawartość alkoholu opartych na błędnych godzinach badania i przyjęcie – z rażącym naruszeniem przepisu art. 14 § 1 k.p.k., że Sąd I Instancji jedynie doprecyzował zarzut oskarżyciela publicznego podając, że A. P. oskarżony jest o czyn, którego dopuścić się miał dnia 16 marca 2018 r. ze wskazaniem na godzinę 0.30, podczas gdy akt oskarżenia w ogóle nie podaje godziny, w jakiej miało dojść do popełnienia zarzucanego czynu mającego stanowić przestępstwo; przez przyjęcie za podstawę skazania wydruków z urządzenia pomiarowego Alcosensor IV, gdy podają błędne godziny pomiarów, a alcometr A. podał inne wskaźniki, które

Sąd Okręgowy uznał za właściwe, przez dowolne przyjęcie, że Sąd Rejonowy nie naruszył zasady obiektywizmu i przyjąć miał okoliczności na rzecz oskarżonego, co zdaniem Sądu Orzekającego ma przejawiać się orzeczeniem minimalnego środka karnego, gdy orzeczonego został skarżonym wyrokiem zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych dożywotnio, a nie tylko na czas oznaczony; nieustalenie, że ujawnione zostały okoliczności przemawiające na rzecz zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, lecz na rzecz aktu oskarżenia dowolne przyjęcie, że A. P. dopuścił się czynu o godz. 0.30 dnia 16 marca 2018 r., gdy żaden obiektywnie przeprowadzony, ani prawdziwy dowód nie wskazuje by oskarżony miał prowadzić pojazd o godzinie 0.30 dnia 16 marca 2018 r., tym bardziej, że akt oskarżenia nie oznacza czasu popełnienia czynu jaki zarzuca oskarżonemu, z dowolnym przyjęciem jakoby dowodem kluczowym miały być wyjaśnienia oskarżonego, gdy do protokołu przesłuchania podejrzanego sporządzonego dnia 17 marca 2018 r. podejrzany zeznał, że wyszedł z domu w dniu 16 marca 2018 r. o godzinie 23.50, który to protokół sporządzony został przez funkcjonariusz Policji, a więc nie pomylił się jak aktualnie, w sprzeczności z treścią wymienionego dowodu podają ustalenia wyroku Sądu II Instancji, a powołana w wyroku notatka o czasie służby dwóch funkcjonariuszy nie została ujawniona na rozprawie.

2. rażące naruszenia prawa materialnego, które miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku w szczególności przepisu art. 6 § 1 i § 2 k.k. przez dowolne przyjęcie czasu i miejsca popełnienia zarzuconego czynu; art. 69 § 4 k.k. przez nie dokonanie ustaleń odnośnie aktualnej sytuacji rodzinnej skazanego i nie zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary oraz przepisu art. 43a § 2 k.k. przez nie uwzględnienie szczególnej sytuacji osobistej i rodzinnej skazanego i orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio.

Podnosząc powyższe argumenty obrońca wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w N. i utrzymanego w mocy wyroku Sądu Rejonowego z dnia 17 maja 2018r, sygn. akt VIII K [...] oraz:

1. umorzenie postępowania - art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k;

2. ewentualnie – uniewinnienie A. P. od popełnienia zarzucanego czynu, gdyż skazanie jest oczywiście niesłuszne;
3. ewentualnie – przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy, gdyż uchybienia zaistniały przed Sądem I Instancji i mogą zostać naprawione przez Sąd Rejonowy.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co upoważniało Sąd Najwyższy do jej oddalenia na posiedzeniu odbywającym się w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Skarżącemu należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i przysługuje stronie, stosownie do art. 519 k.p.k., od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, tylko w powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Postępowanie kasacyjne służy więc, co do zasady, kontroli orzeczeń sądów odwoławczych z punktu widzenia dochowania norm prawa materialnego lub procesowego.

Sąd Najwyższy nie jest natomiast uprawniony do ponownej, samodzielnej oceny dowodów i dokonywania na jej podstawie kontroli poprawności poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, do czego ewidentnie dąży skarżący, o czym przekonuje sposób ujęcia zarzutu z pkt. 1 kasacji oraz argumentacja przedstawiona na jego poparcie, która niezmiennie sprowadza się do próby podważenia ustaleń w przedmiocie daty i godziny przypisanego skazanemu przestępstwa. Analogiczny zarzut, który wcześniej został sformułowany w apelacji został należycie rozpoznany przez Sąd Okręgowy, o czym przekonują rozważania zamieszczone na s. 3-4 pisemnych motywów wyroku. Stanowisko Sądu odwoławczego, wbrew sugestii skarżącego, uwzględnia całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego, a prawidłowość jego oceny w świetle dyrektyw z art. 7 k.p.k. nie budzi wątpliwości. Oprócz uznanych za niewiarygodne wyjaśnień oskarżonego, żaden dowód nie daje podstaw do przyjęcia, że przedmiot rozpoznania w postępowaniu sądowym stanowiło – w ujęciu historycznym – jakieś inne, zdarzenie, odmienne od tego stanowiącego kanwę zarzutu oskarżenia, co w konsekwencji miałoby prowadzić

do wyjścia poza ramy aktu oskarżenia i procedowanie wbrew wyrażonej w art. 14 § 1 k.p.k. zasadzie skargowości.

Polski model postępowania karnego nie tylko nie zabrania, lecz – stosownie do dyrektywy określonej w art. 2 § 2 k.p.k. (zasady prawdy materialnej) wprost obliguje sąd do poczynienia w sprawie możliwie najpełniejszych, odpowiadających prawdzie ustaleń. Jeżeli wskazują na to wyniki postępowania dowodowego, sąd obowiązany jest odtworzyć stan faktyczny i dać temu stosowny wyraz także w opisie przypisywanego oskarżonemu czynu, choćby opis ten, a nawet kwalifikacja prawna czynu miały odbiegać od tych ujętych w akcie oskarżenia. Warunkiem jest pozostanie w ramach oskarżenia, rozumiane jako zachowanie historycznej tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego, obejmującej – najogólniej rzecz ujmując – ten sam wyodrębniony w czasie i przestrzeni fragment zachowania się sprawcy (jego aktywności lub pasywności), stanowiący podstawę prawnokarnej oceny.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że nie stanowi wyjścia granice oskarżenia zmiana przez sąd opisu zarzucanego czynu w zakresie czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia, w tym przedmiotu zamachu oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody, czy tożsamości osoby pokrzywdzonej przestępstwem przeciwko mieniu, jeśli bezsporne jest, że chodzi o to samo zdarzenie faktyczne, którego zostało objęte skargą oskarżyciela (zob. m.in. wyroki SN: z 4.01.2006 r., IV KK 376/05, OSNwSK 2006, poz. 35; z 21.09.2006 r., V KK 10/06, LEX nr 196961; z 2.03.2011 r., III KK 366/10, OSNKW 2011/6, poz. 51; postanowienia SN: z 12.01.2006 r., II KK 96/05, LEX nr 172202; z 19.10.2006 r., II KK 246/06, LEX nr 202125; z 5.02.2002 r., V KKN 473/99, OSNKW 2002/5 – 6, poz. 34; z 30.08.2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844; z 20.10.2005 r., II KK 184/05, OSNKW 2005/12, poz. 120; uchwała SN z 15.06.2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007/7 – 8, poz. 55).

W kontekście poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, zasadnie zaaprobowanych przez Sąd II instancji, nie ulega wątpliwości, że przedmiotem rozpoznania przez Sąd Rejonowy był ten sam czyn, którego popełnienie zarzucono A. P. i okoliczności tej nie zmienia uzupełnienie opisu tego czynu o godzinę jego popełnienia.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia prawa materialnego, przypomnieć należy, że uchybienie takie może polegać na błędnej subsumcji określonego zachowania pod przepis prawa, na zastosowaniu określonego przepisu prawa, pomimo że ustawa nie pozwala na jego zastosowanie lub na niezastosowaniu określonego przepisu prawa, gdy ustawa nakazuje jego zastosowanie. Nie dochodzi do naruszenia prawa materialnego w sytuacji, kiedy strona kwestionuje poczynione w sprawie ustalenia faktyczne domagając się zastosowania określonego przepisu prawa materialnego do – konkurencyjnej wobec przyjętej przez Sąd – forsowanej wersji zdarzenia. Z tego względu nie może być mowy o naruszeniu art. 6 § 1 i 2 k.k. skoro zarówno ustalenia w przedmiocie czasu, jak i miejsca popełnienia czynu przypisanego A. P. odpowiadają przywołanym przepisom i znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranym materiale dowodowym.

Nie dochodzi do naruszenia prawa materialnego także wówczas, gdy ustawa stwarza organowi postępowania tylko możliwość zastosowania określonego przepisu. Nie może być przedmiotem zarzutu obrazy prawa materialnego w szczególności naruszenie dyrektyw sądowego wymiaru kary (art. 53 § 1 i 2 k.k.), czy brak warunkowego zawieszenia wykonania kary (zob. np. postanowienia SN: z 19.10.2006 r., V KK 259/06, LEX nr 198111; z 30.05.2017 r., II KK 155/17, LEX nr 2298293; wyroki SN: z 15.01.2008 r., III KK 279/07, LEX nr 346545; z 28.10.2008 r., V KK 141/08, LEX nr 469416).

Nie wchodziło w grę także naruszenie art. 43a § 2 k.k., albowiem przepis ten – w odniesieniu do sprawcy przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. obligatoryjnie przewiduje orzeczenie świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 10 000 zł i nie przewiduje od tej zasady odstępstw.

Wszystkie te względy przemawiały za oddaleniem kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Jednocześnie Sąd Najwyższy, w uwzględnieniu aktualnej sytuacji materialnej skazanego, postanowił zwolnić go z obowiązku poniesienia kosztów postępowania kasacyjnego.

Dlatego orzeczono jak w sentencji postanowienia.